

XMP

STEFFEN
FJÆRVIK
RAGNHILD
OLSEN
FRODE
NIELSEN
IJ

Bakgrunn for rapporten

Bakgrunnen for denne rapporten er tredelt:

1. Behovet for en ny type medieutdanning som kan gi studentene den kompetansen som kreves av ledere i moderne kryssmediale prosjekter
2. Behovet for å få en medieutdanning som skal bidra til å oppfylle visjonen om at Fredrikstad skal være en ledende mediaby i 2010
3. Behovet for å konkretisere planene om en XMP-utdanning i Fredrikstad

Rapporten bygger blant annet på:

- *Rapport til Medieparken fra delprosjektet Utdanningsprosjektet – xmp.* (Hareide og Østgård november 2002)
- *En beskrivelse av en xMP (Crossmedia Producer)* (Platou, januar 2002)
- Intervjuer og samtaler med delaktige i prosjektet
- Undersøkelser og analyser av data, blant annet fra statsbudsjetter

Mandatet for rapporten har vært å beskrive en XMP-utdanning med henblikk på:

- Faglig innhold
- Eiere/drivere
- Budsjett
- Fremdriftsplan

Disse fire elementene er da også de sentrale punktene i denne rapporten

Kort om XMP

En **XMP** er en *kryssmedieprodusent*. Det betyr en person som kan lede et prosjekt som tar i bruk flere medietyper og -kanaler samtidig. Dette krever kompetanse både innenfor ledelse, økonomi, markedsføring og juss. I tillegg må en **XMP** ha såpass kunnskap om de ulike mediene/kanalene/sjangrene at hun kan kommunisere effektivt med og bli respektert av de ulike fagfolkene i prosjektet.

Behovet for en slik person er påpekt gjennom Hareide og Østgårds rapport fra november 2002. Hareide/Østgårds beskrivelse av en XMP, ytterligere presisert i Platous beskrivelse er også det som danner grunnlaget for studieplanen i herværende rapport.

*XMP-rollen kan kanskje virke som skissen av "ubermensch", men vi tror det er mulig - og ikke minst en nødvendig rolle og utdanne for at Fredrikstad skal kunne bli den ledende MediArena i Norden innen 2010.
Fra Medieparkens nettsider*

Eiere/drivere

Selskapsform

Selskapet kan enten være en egen juridisk enhet eller være en del av en allerede eksisterende juridisk enhet.

Det er flere ulike selskapsformer som kan vurderes for en bedrift som starter opp. Men vi ser bort fra enkeltmannsforetak, ansvarlig selskap (ANS) og delt ansvar (DA), som baserer seg på enkeltperson(er) som eiere. Dermed er det aksjeselskapsformen eller stiftelsesformen som står som de mest sannsynlige dersom utdanningen skal være en selvstendig juridisk enhet. I denne rapporten går de mulige valgene av skolemodell under betegnelsene **Status 1, Status 2a, Status 2b, Status 3 og Status 4**. Bortsett fra modellen **Status 1** er alle sammen selvstendige juridiske enheter og forenelige med både aksjeselskapsformen og stiftelsesformen.

Aksjeselskap (AS)

Et AS kan passe for en bedrift som ønsker å tiltrekke seg aktive eiere som ønsker avkastning. I et AS vil eierne trolig hente utbytte dersom bedriften går med overskudd. Det betyr at man ikke er sikret at overskuddet pløyes tilbake i driften igjen.

Eierne kan også hente utbytte dersom bedriften går underskudd, men dette er i så fall motivert ut fra et ønske om å bygge ned egenkapitalen, noe som trolig ikke er aktuelt den første tiden.

I et aksjeselskap er eiernes ansvar begrenset til aksjekapitalen (minst 100.000 kroner) og eventuelle kreditorer kan kun gå til selskapet med krav og ikke forfølge individuelle eiere.

Regulert etter aksjeloven¹.

Allmennaksjeselskap (ASA)

Det er vanskelig å se at XMP-utdanningen skal ha så mange eiere og en slik størrelse at allmennaksjeselskapsformen (ASA) trenger å vurderes.

Stiftelse

En stiftelse er en selskapsform som ikke har eiere. Stiftelsen opprettes av interessenter som stiller en stiftelseskapital til rådighet, og deretter eier stiftelsen seg selv og beholder selv de verdier og avkastninger som virksomheten gir. Dermed blir pengene værende i organisasjonen.

Stiftelsesmodellen er ikke attraktiv for investorer som ønsker avkastning på pengene sine, og dermed kan en stiftelse ikke gå ut i markedet og hente inn friske penger dersom den trenger det.

Stiftelsesmodellen kan være hensiktsmessig dersom stifterne ikke har noe annet mål med selskapet enn å drive skolen og utdanne kryssmedieprodusenter

Andre utvalgte utdanningsinstitusjoners selskapsform

Skole	Selskapsform	Studieavgift (typisk)	Statsstøtte
BI	Stiftelse/konsern	40 000 kr/år	Ja
Noroff	Aksjeselskap	76 500 kr/år	Nei

¹ Lov av 13. juni 1997 nr 44: Lov om aksjeselskaper (aksjeloven) <http://www.lovdata.no/all/hl-19970613-044.html>.

Westerdals SOC	Aksjeselskap	55 000 kr/år	Ja
----------------	--------------	--------------	----

Skolens status i utdanningssystemet

Det er flere muligheter for en XMP-utdanning i Fredrikstad. For det første kan vi slå fast at det står enhver fritt til å starte en skole. Det er når det kommer offentlig støtte eller studielån fra Lånekassen inn i bildet at det er snakk om godkjenninger. Når det gjelder godkjenninger, er det NOKUT² som står for dette. NOKUT kan godkjenne alt fra korte enkeltstående halvårsutdanninger til hele utdanningsinstitusjoner.

Skolen kan bygge på en av følgende modeller:

Status 1: Et studietilbud helt underlagt en statlig eller privat høyskole med eksamensrett etter lov om universiteter og høyskoler³ eller privathøyskoleloven⁴

Status 2a: En privateid høyskole med egen eksamensrett etter privathøyskoleloven

Status 2b: En privateid høyskole som samarbeider med en høyskole ved at den utnytter vedkommende skoles eksamensrett

Status 3: En privateid skole uten eksamensrett etter privathøyskoleloven og heller ikke regulert etter fagskoleloven

Status 4: En privateid og privatdrevet skole på fagskolenivå regulert etter fagskoleloven⁵

Nøkkelt betingelser ved de forskjellige modellene i forhold til status i utdanningssystemet

Status 1: En allerede eksisterende skole, enten offentlig eller privat må fatte interesse for utdanningen og innarbeide XMP-utdanningen som et studium innenfor sitt eget system.

Statlige høyskoler kan for eksempel fritt opprette studier opp til og med graden Bachelor, og har dermed en generell eksamensrett på dette nivået. Denne retten er likevel regulert ved at godkjenningsinstansen NOKUT foretar revisjon hvert sjette år og på den måten kan ta fra skolen denne retten etter revisjon.

Private høyskoler har ikke en slik generell eksamensrett, og vil måtte søke NOKUT om eksamensrett for hvert studium.

Dermed blir utdanningen finansiert gjennom den regulære ordningen for finansiering av studier ved statlige og private høyskoler. Skolen vil da fremstå som en avdeling eller et studium ved denne skolen.

Status 2a: En slik skole kan søke om akkreditering etter § 3 i NOKUTs forskrifter (se vedlegg). Det betyr at skolen kan utdanne studenter innefor det ene faget den er akkreditert for, og på den måten kvalifisere til studiepoeng i det offentlige systemet. Det er urealistisk å søke akkreditering etter § 2 (institusjonsakkreditering), da forskriftene her krever at skolen allerede har en status i utdanningssystemet og har uteksaminert studenter i flere år.

For å få statstilskudd er skolen ifølge privathøyskoleloven avhengig av å være et faglig-pedagogisk alternativ eller at den utfyller det offentliges utdanningstilbud hvor det er et

² Norsk Organ for Kvalitet i Utdanningen. Selvstendig statlig organ.

³ Lov av 12. mai 1995 nr 22: Lov om universiteter og høyskoler <http://www.lovdata.no/all/hl-19950512-022.html>.

⁴ Lov av 11. juli 1986 nr. 53: Lov om private høyskoler (privathøyskoleloven) <http://www.lovdata.no/all/nl-19860711-053.html>.

⁵ Lov av 20. juni 2003 nr 56: Lov om fagskoleutdanning <http://www.lovdata.no/all/hl-20030620-056.html>.

udekket behov. I tillegg må skolen ha eksamensrett og ha vært i drift i ett år. I særlige tilfeller kan det dispenseres fra ettårskravet, men vi legger i denne rapporten til grunn at slike særlige tilfeller ikke er tilstede.

XMP-utdanningen vil trolig utgjøre et faglig-pedagogisk alternativ til andre utdanninger, men det er nok spesielt punktet om å utfylle det offentliges utdanningstilbud som bør være det ledende i en eventuell søknad om statsstøtte. Når det gjelder å dokumentere et slikt udekket behov, henviser vi til *Rapport til Medieparken fra delprosjektet Utdanningsprosjektet – xmp*. (Hareide og Østgård november 2002). Denne rapporten bør trolig suppleres med noe dokumentasjon før den legges til grunn ved en eventuell søknad om akkreditering eller statsstøtte.

Det er NOKUT som etter en vurdering av fagplaner, lærerkrefter etc avgjør om en slik utdanning får akkreditering og dermed eksamensrett etter privathøyskoleloven.

Det antas at Lånekassen gir støtte til en slik utdanning så lenge den er godkjent av NOKUT.

Status 2b: Den samarbeidende høyskolen må

- Ha institusjonsakkreditering, og dermed generell eksamensrett opp til og med bachelor
- Kunne gå god for det faglige innholdet slik at den vil bruke eksamensretten sin på et slikt studium.

Ifølge Tone Flod Strøm⁶, 1. konsulent i universitets- og høyskoleavdelingen i Undervisnings- og forskningsdepartementet, vil eventuell statsstøtte følge eksamensretten, slik at det i så fall blir den skolen som har eksamensretten som mottar pengene. Dermed fremstår **status 2b** som relativt lik **status 1** i det at pengene uansett blir kanalisert gjennom den samarbeidende høyskolen, slik at graden av selvstendighet fremstår blir liten.

Status 3: En slik skole vil ikke være en godkjent skole på noe anerkjent nivå, og dermed bli helt avhengig av det omdømmet den klarer å opparbeide seg. En slik skole vil ikke kunne arrangere eksamen som gir studiepoeng i utdanningssystemet, og dermed kan en slik skole heller ikke inngå som en del av en større utdanning.

Dersom en slik løsning skulle bli valgt, kan studentene likevel få lån hos Statens lånekasse for utdanning, men dette krever at skolen oppfyller kravene i utdanningsstøtteleven⁷. Det krever igjen at departementet i faglig henseende anser skolen som likeverdig med de offentlige utdanningsinstitusjonene. Dersom dette skulle være tilfelle, mener vi det vil være naturlig å ta skrittet helt ut, og søke om å få eksamensrett og dermed statsstøtte. En kan derfor se på **status 3** som en mulig startstatus, der målet er å oppnå status **1**, **2a** eller **2b**.

En slik status gir skolen stor grad av frihet, både forretningsmessig og faglig. På den annen side innebærer denne løsningen at skolen selv må skaffe alle de inntektene den trenger, og at det aller meste av utgiftene må beregnes dekke av studentbetaling.

Status 4: En status som fagskole innebærer et nivå mellom videregående skole og høyskole, der for eksempel Næringsakademiet og Noroff-instituttet ligger i dag. En slik skole kan få statsstøtte, men det antas at den er avhengig av en godkjenning fra NOKUT først. Denne antagelsen støttes av rådgiver i NOKUTs seksjon for akkreditering, Sverre Redtrøen.⁸ Men lovgivingen på dette feltet er helt fersk, og forskriftene til denne loven er i skrivende stund ute på høring. Likevel synes det som om kravene som stilles er av en helt annen og enklere karakter enn i privathøyskoleloven. Bestemmelsene i loven tyder på at mye av innholdet og organiseringen er opp til fagskolen selv, men at den plikter å nedfelle og fastsette krav og rammer skriftlig.

---

⁶ Telefonsamtale 18.07.03

⁷ Lov av 26. april 1985 nr. 21 om utdanningsstøtte til elever og studenter (utdanningsstøtteleven)
<http://www.lovdatab.no/all/nl-19850426-021.html>.

⁸ Telefonsamtale 21.07.03

Når det gjelder eksamen, er det kun krav om en faglig betryggende avsluttende vurdering og dokumentasjon av denne.

Slik sett fremstår det som mye lettere å få godkjent en fagutdanning. Ulempen er selvsagt at en slik utdanning ikke gir studiepoeng eller grader som i høyere utdanning, men at den er avhengig av sitt omdømme for å kunne gi prestisje.

Studenter ved en slik utdanning kan også få støtte fra Lånekassen, men akkurat som i **status 3** krever dette at skolen oppfyller kravene i utdanningsstøtteleven, altså at den er likeverdig med de offentlige utdanningsinstitusjonene.

Forholdet til Lånekassen

For at studenter skal ha råd til å gå på skolen, må de trolig ty til studiefinansiering fra Lånekassen. For at studentene skal få lån hos Lånekassen krever dette at skolen oppfyller kravene i utdanningsstøtteleven⁹. Det krever igjen at departementet i faglig henseende anser skolen som likeverdig med de offentlige utdanningsinstitusjonene. Dermed må man igjen forholde seg til NOKUTs vurderinger.

Statens lånekasse for utdanning gir maksimalt 80 000 kroner i støtte (stipend og lån) for et ti måneders skoleår, altså 8 000 kroner/mnd. I tillegg kommer eventuelt en støtte på 20.860 kroner per år i lån til skolepenger.

Grader

Det er i forarbeidet til denne rapporten nevnt tre alternativer som kan vurderes dersom en skal satse på høyskoleutdanning:

- *Utdanning som gir 60 studiepoeng* per år og som kan inngå i en bachelorgrad et annet sted. Dette kan kreve **status 1/2a/2b**. NOKUTs krav¹⁰ til en slik utdanning synes oppnåelige, ved at det ikke er for rigide krav til fagstab eller forskning. Like fullt må undervisningen ligge på nivå med studier på universitets- og høyskolenivå.
- *Bachelorgrad*, noe som tar tre år (180 studiepoeng). NOKUT, som er godkjenningens instans, stiller store krav til fast og stabil fagstab, og undervisningen skal i hovedsak dekkes av disse. Minst 20 % av fagmiljøet bør ha førstestillingskompetanse, og det skal fremlegges en forpliktende kompetanseutviklingsplan. Fagmiljøet skal også drive aktivt FoU-arbeid.
- *Mastergrad*. I så fall faller studiet inn under *Forskrift til krav om mastergrad*¹¹ som bygger på tidligere treårig utdanning eller tilsvarende. NOKUT forutsetter også en fagstab med 25 % professorkompetanse og at undervisningsbehovet i hovedsak skjøttes av den faste staben.

På bakgrunn av disse vurderingene anbefaler vi at XMP-utdanningen ikke etterstreber gradene Bachelor og Master i første omgang, med mindre utdanningen legger seg på **status 1** og således blir en del av en større utdanningsinstitusjon.

Budsjett

Finansiering

De ulike statusene i forrige kapittel forutsetter også ulike finansieringsmodeller:

---

⁹ Lov av 26. april 1985 nr. 21 om utdanningsstøtte til elever og studenter (utdanningsstøtteleven) <http://www.lovdatab.no/all/nl-19850426-021.html>.

¹⁰ Forskrift om kriterier for akkreditering av institusjoner og standarder og kriterier for akkreditering av studietilbud i norsk høyere utdanning (Vedlagt)

¹¹ <http://odin.dep.no/ufd/norsk/utdanning/hogreutdanning/kvalitetsreformen/045071-200002/index-dok000-b-n-a.html>

Status i utdanningssystemet	Statlig finansiering	Studentbetaling	Lånekassen
Status 1	Full	Nei	Støtter
Status 2a	Delvis	Ja	Støtter trolig
Status 2b	Delvis	Trolig	Støtter
Status 3	Ingen	Ja	Støtter kanskje
Status 4	Delvis	Ja	Støtter kanskje

Statsstøtte

Statlig støtte til høyere utdanning foregår etter retningslinjene som er oppført i statsbudsjettet 2002. Der understreker Undervisnings- og forskningsdepartementet (UFD) at finansieringsordningen¹² (i korte trekk) skal:

- premiere raske studieløp
- stimulere til raskere omstillinger
- stimulere til forskning
- stimulere til nært samarbeid med samfunns- og næringsliv
- ta hensyn til langsiktig utviklingsarbeid innenfor et bredt faglig spekter
- ta hensyn til mindre høyskoler i distriktene
- gi mulighetene til å se konsekvensen av å endre aktivitetsnivå

De høyskolene som får statsstøtte i Norge, får dette ut fra et system med tre komponenter:

- Basiskomponent
- Utdanningskomponent
- Forskningskomponent

Basiskomponenten for en privat høyskole skal utgjøre maksimalt 60 prosent av den statsstøtten skolen fikk da den nye finansieringsordningen trådte i kraft i 2003. Denne komponenten er ment å dekke de langsiktig bestemte utgiftene til en skole, slik som leie og drift av lokaler etc. Denne komponenten er dermed avhengig av særtrekk ved de bestående institusjonene og politiske prioriteringer utviklet over mange år. Derfor er det vanskelig å si hvor stor en eventuell basiskomponent vil være for en XMP-utdannelse.

Utdanningskomponenten styres både av hva slags studiekategori skolen faller inn under, samt hvor mange studiepoeng som produseres hvert år. Poenget er at en skole selv skal kunne styre denne delen av finansieringen ved for eksempel å øke antallet uteksaminerte studenter og produserte studiepoeng. I den forbindelse utarbeidet departementet studiekategorier fra A til F, der de ble tildelt vekt etter hvor ressurskrevende studiene er både på personellsiden og med hensyn til infrastruktur. Kategoriene¹³ er som følger:

Kategori	Studium	Vekt
A	Kliniske studium o.a.	4
B	Utøvande musikkutdanning, arkitektur- og designutdanningar o.a.	3
C	Hovudfag realfag o.a.	2
D	Hovudfag teorifag, sivilingeniørutdanning, enkelte kostnadskrevjande helsefag-og lærarutdanningar, samt praktiske mediefag	1,5
E	Helsefag-, lærar-, siviløkonomutdanning, ingeniørutdanning og realfagsutdanningar på lågare grads nivå	1,25
F	Teorifag og sosialfaglege utdanningar på lågare grads nivå	1

¹² Punktene i Statsbudsjettet 2002 omhandler offentlige skoler, men det samme systemet ligger til grunn for finansieringen av de private.

¹³ Hentet fra statsbudsjettet 2002

En XMP-utdanning vil naturlig høre hjemme i kategori **D**, med vekt **1,5**. Systemet er skapt med utgangspunkt i at vekt 1 representerer 24.000 kroner¹⁴ for en 60-studiepoengsenhet, altså en student som oppnår 60 studiepoeng i løpet av et år. Kategori **D** er altså 1,5 og representerer dermed en 50 % økning i tilskuddet per student sammenlignet med kategori **F**. En kan derfor anta at utdanningskomponenten i en eventuell statsstøtte til XMP-utdanningen representerer $24.000 \times 1,5 = 36.000$ kroner per student per år. Til fradrag kommer naturligvis det antall studenter som ikke når målet om 60 studiepoeng, og det ligger dermed i skolens egen interesse at strykprosenten blir så lav som mulig.

Forskningskomponenten er regulert av den forskningen som foregår ved skolen. Det ligger utenfor denne rapportens mandat å vurdere forskningsinnsatsen ved en XMP-utdanning, men i de økonomiske beregningene i denne rapporten forutsettes det ingen statsstøtte som resultat av forskning.

Støtte til utvekslingsstudenter blir gitt med 5000 kroner per inn- og utreisende student, men det tas ikke hensyn til slik støtte i denne rapporten.

Beregning av statsstøtte dersom skolen allerede var i gang

I denne beregningen tar vi utgangspunkt i modellen **status 2a** og et antall av 40 studenter som oppnår 60 studiepoeng i året. Vi gjør oppmerksom på at beregningen kun er indikativ, og at eventuelle budsjetter må forankres i mer håndfaste tall, som igjen er avhengige av faglige godkjenninger innenfor utdanningssystemet.

Vi antar altså at 40 studenter gir en undervisningskomponent på 1 440 000 kroner. Videre antar vi at dette er 40 % av den totale statsstøtten, fordi basiskomponenten, som vi setter til 60 %, ”utgjør den delen av tilskottsramma til den private høyskolen som står att når undervisningskomponenten og forskningskomponenten er trekte ut¹⁵” Det er ikke opprettet noen egen generell forskningskomponent i finansieringsordningen for private høyskoler.

Dermed kan vi regne med at basiskomponenten er 2 160 000 kroner, noe som til sammen ville gitt en total statsstøtte på 3 600 000 kroner dersom XMP hadde eksistert i 2003.

Den statlige støtten er avhengig av flere faktorer, både faglige og politiske. Fra Undervisnings- og forskningsdepartementet får vi opplyst¹⁶ at ”statsstøtte er en budsjettsak, og dermed underkastet årlig politisk behandling.” Det er ingen rettighet man innehar selv om man har fått det en gang. Dette betyr altså at dersom Stortinget ønsker det, kan Stortinget strupe igjen bevilgningene til en skole. Likevel er det grunn til å anta at både bevilgende og regulerende myndigheter ønsker å gjøre rammebetingelsene så stabile og forutsigbare som mulig.

Studentbetaling

Det er vanlig at studenter ved private høyskoler betaler for studiene, og at studieavgiften er relativt høy. Eksempelvis koster det gjennomsnittlig ca 40.000 kroner i året å studere ved Norges Markedshøgskole¹⁷. En antar at en studieavgift for XMP-utdanningen mellom 30.000 og 50.000 i året trolig vil kunne være akseptabel, avhengig av studiets status, både formelt og uformelt.

---

¹⁴ 2002-kroner. Trolig indeksregulert i ettertid

¹⁵ Statsbudsjettet 2003, kap. 282

¹⁶ Telefonsamtale 17. juni 2003 med Sander Tufte, rådgiver i universitets- og høyskoleavdelingen, seksjon budsjett og økonomi.

¹⁷ Studieavgifter 2003/2004 ved NMH <http://web.bi.no/nmh>

Faglig innhold

Generelt

Skolen heter XMP og utdanner også XMP-er.
XMP er en forkortelse for kryssmedieprodusent.

Skolen er døgnåpen for studentene, slik at de når som helst kan bruke fasilitetene skolen har.

Studentene skal ha en bærbar datamaskin som oppfyller visse krav satt av skolen før hvert skoleår. Skolen skal legge til rette for at studentene får økonomisk attraktive tilbud på maskinvare og programvare.

Skolen er modulbasert, det vil si at emner og delemner er klart definerte som enkeltstående byggesteiner man kan plukke sitt eget program fra. Dette gir muligheter til fordypning over avgrensede perioder.

Pensum foreligger i form av flere medier, eksempelvis bøker, filmer, artikler, foredrag, interaktive opplevelser og praktiske prosjekter.

Pedagogikk

Prinsipper

Undervisningen ved XMP følger to grunnleggende regler:

1. Når du skal høre på noen, skal du høre på de beste
2. Når du skal lære noe, må du gjøre det selv

Disse to reglene har sin bakgrunn i at skolen skal basere seg på en liten fast stab, og at den derfor trenger stadige gjesteforelesere for å kunne gi et godt og fleksibelt faglig tilbud. Når man først tar inn gjesteforelesere, er det viktig at disse er så gode som mulig. Disse prinsippene innebærer at:

1. XMP engasjerer gjesteforelesere av ypperste kvalitet innenfor økonomisk realistiske rammer
2. XMP trenger ekte og relevante oppgaver som gir studentene innsikt

Skolens pedagogikk bygger altså på "action learning". I sin simpleste form innebærer denne læringsmetoden en handling med etterfølgende refleksjon, noe som fører til en bedre handling ved neste anledning.

For skolen innebærer dette at studentene jobber med praktiske prosjekter hele veien, mens de underveis får teoretisk påfyll som bidrar til å høyne refleksjonsevnen.

Studentdeltakelse

Utdannelsen er også deltakerstyrt, slik at den kan tilrettelegge best mulig for individuelle behov og utvikling hos hver enkelt student.

Studentene selv er med andre ord ressurser i utdannelsen. Utformingen av undervisningsforløpet vil i økende grad gjennom perioden legges opp rundt studenten - for til slutt å gis helt over. Altså skal studenten gradvis overta ansvaret for sitt eget studieforløp. Det understøtter action learning-prinsippet.

Praktiske prosjekter

Stammen i utdannelsen er prosjekter levert av eksterne oppdragsgivere, som kan være organisasjoner eller bedrifter som er relevante og attraktive for studentene. Prosjektene vil være reelle og evalueres på lik linje med tilsvarende prosjekter i den "virkelige verden". Teorien og metodeverket vil knyttes opp mot gjennomføringen av disse prosjektene. Derfor er

designet av prosjektet og valget av oppdragsgiver knyttet opp mot teoretiske progresjonen i utdannelsen.

Hvert prosjekt med innledende og påfølgende teoribolker, evaluering og refleksjon danner en modul. Et år består av 10-15 slike moduler. På denne måten, er læringen en aktiv prosess hvor teori, metode og praksis spiller sammen for at studenten, på en dynamisk og sammensatt måte, løser oppgaven de blir stilt.

For at XMP skal kunne være en skole som selv lærer, vil også studieplanen evalueres, tilpasses og forsterkes fra år til år.

Teori

Teorien som undervises ved skolen er basert på den beste tilgjengelige viten, både i Norden og verden, innenfor områdene skolen fokuserer på. I undervisning av teori legges stor vekt på praktisk anvendelse, testing og refleksjon. Undervisningsformen er variert og eksperimentell - nye pedagogiske metoder og virkemidler testes, evalueres og forbedres.

Faglig sammensetning

Den faglige sammensetningen på XMP skal gjenspeile de enkelte evnene en XMP forventer å ha. En XMP er en leder som skal kunne ta faglig baserte beslutninger på vegne av andre. Hun må både kunne planlegge, lede, kommunisere faglig og representere utad. Derfor må hun forstå helheten ut fra delene og delene ut fra helheten.

De viktigste byggsteinene i XMP-utdannelsen er:

- Ledelse
- Marketing
- Håndverk
- Rollekunnskap

Nedenfor følger en nærmere beskrivelse og inndeling av de ulike fagene

Ledelse

- Økonomi
- Prosjektstyring
- Kunnskaps- og informasjonsledelse
- Endringsledelse
- Organisasjonspsykologi
- Personalbehandling og – ledelse
- Nettverksbygging

Marketing

- Produkt- og konseptutvikling
- Reklamespråk og -teknikker
- Relasjonsmarkedsføring
- Markedskommunikasjon
- Merkevarerbygging
- Innsalg (pitching) av prosjekter

Håndverk

- Journalistisk metode
- Generell historiefortelling
- Mediespesifikk historiefortelling for
  - o Film
  - o Fjernsyn

- Radio
- Web
- Mobile medier
- Avis
- Fotografering
  - Video
  - Stills
- Redigering
  - Tekst
  - Stillbilder
  - Video
  - Lyd

Målet med håndverksdelen av studiet er at studenten skal kunne nok om de ulike mediens egenart, uttrykk, styrker og tekniske forutsetninger til å ta avgjørelser som omfatter mediet, samt kunne kommunisere effektivt med folk med dypere innsikt i hvert medium og hver kanal. Dette betyr at hun skal lære både hvordan man bygger opp en historie og hvordan man rent teknisk utfører arbeidet med å skape historien. Det viktigste faglige skillet i denne delen av studiet går mellom den delen som omhandler fiksjon (film) og den delen som omfatter fakta (journalistikk). Like fullt er det viktig for studenten å forstå når fiksjonen kan dra nytte av fakta og hvor langt faktabasert historiefortelling kan gå i å benytte fiksjonselementer.

Rollekunnskap- og forståelse

- Produksjonsfremdrift
- Mediens og kanalenes egenart, styrker og svakheter
- Journalistisk jus og etikk
- Underholdningens jus og etikk
- Markedets jus og etikk
- Arbeidslivets jus og etikk

Studieårets lengde og inndeling

Studieåret er delt i to semestre, ett for høsten og ett for våren. Studiestart forsettes lagt til høstsemesteret. Høstsemesteret går fra midten av august til siste uke før jul og varer cirka 18 uker. Vårsemesteret tar til fra cirka en uke etter nyttår og går frem til midten av juni, hvilket gir et vårsemester på 22 uker når man trekker fra påske.

Bakgrunnen for denne inndelingen er at det gir en rask start etter både sommer og jul, samtidig som at det gir markert fri i de periodene studentene trolig forventer å kunne reise hjem eller ut. Ulik lengde på semestrene betinger at et studieløp som er lagt til høst ikke nødvendigvis kan flyttes til vår og omvendt. Dette problemet løses imidlertid ved at en har studieopptak bare en gang i året.

Studieplan høstsemester 18 uker

	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
Uke 1					
Uke 2					
Uke 3					
Uke 4					
Uke 5					
Uke 6					
Uke 7					
Uke 8					
Uke 9					
Uke 10					

Uke 11					
Uke 12					
Uke 13					
Uke 14					
Uke 15					
Uke 16					
Uke 17					
Uke 18					

Studieplan vårsemester 22 uker

	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
Uke 1					
Uke 2					
Uke 3					
Uke 4					
Uke 5					
Uke 6					
Uke 7					
Uke 8					
Uke 9					
Uke 10					
Uke 11					
Uke 12					
Uke 13					
Uke 14					
Uke 15					
Uke 16					
Uke 17					
Uke 18					
Uke 19					
Uke 20					
Uke 21					
Uke 22					

Pensum:

En oversikt over pensum er ikke satt opp i detalj, men berøres i hovedrapport. Avklaring om fagsole status i begynnelsen må skje før endelig pensum presenteres.. Denne oversikten må selvfølgelig hovedrevideres en eller to ganger i året, samtidig som at det hele tiden revurderes og utvikles i forhold til de målene skolen har.

Det er viktige kunnskaper for en XMP som ikke kan læres gjennom pensumlitteratur. Et pensum skal skolen likevel ha av to grunner:

- Pensum gir felles referanser og begrepsapparat
- Referanser og begrepsapparat gjør det mulig å analysere det man driver med

Hvert fagpensum er delt i to – kursorisk og statarisk. Tradisjonelt angir dette pensum som er eksamensrelevant og ikke eksamensrelevant. I XMP-utdanningen kan vi tenke på det mer som et skille mellom direkte faglig og mer til refleksjon

Eksamen

Formen på eksamen avgjøres av hva slags status skolen skal ha i utdanningssystemet. De ulike lovene regulerer eksamensformen. Det er et ønske fra mange i prosjektgruppen at XMP ikke skal eksamener i klassisk, teoretisk forstand, men at studentenes arbeid dokumenteres i en mappe. Mappen skal:

- Presentere det arbeidet som studenten har vært gjennom
- Demonstrere kryssmedialiteten i arbeidet og i studiet

Det er ingenting i lovverket som hindrer en mappeordning, men det er trolig vanskelig å fri seg fra de formelle kravene til eksamener dersom skolen søker akkreditering. Dette vurderes av NOKUT, som i forskriftene (vedlagt) sier at eksamen skal ”oppfylle de faglige og formelle kravene som stilles til studier på universitets- og høgskolenivå.

Staben

XMP skal ha en liten og fleksibel gruppe ansatte. De faglige ansatte skal i tillegg til de normale egenskapene vi forventer av kolleger, slik som samarbeidsvilje, kreativitet, modenhet etc, inneha tre avgjørende kvaliteter, nemlig:

- Evne til å utnytte flere medier og kanaler for å fortelle en historie
- Dyp fagkunnskap på sitt felt
- Stort nettverk og kjennskap til hva og hvem som rører seg i bransjen

De administrativt ansatte må forstå skolens mål og fungere som kulturbærere, dvs. at de tar ansvaret for skolens kultur, hvordan skolen tar vare på egne ansatte og studenter samt hvordan skolen møter alle former for interaksjon og besøk.

Gitt at disse kravene til staben blir oppfylt, vil XMP kunne operere med en faglighet og fleksibilitet som gir studentene maksimalt igjen for tiden og ressursene de investerer.

Undervisningen baserer seg på innleide eksperter på området det undervises i. Planlegging av studiene og oppfølging av studentene blir ledet av skolens ansatte i samarbeid med de innleide kreftene.

Lønninger i sammenlignbare virksomheter

For å se på sammenlignbare stillinger i relevante virksomheter har vi tatt for oss Forskerforbundets lønnsstatistikk, da det er rimelig å anta at denne statistikken gjenspeiler lønnsnivået hos den relevante gruppen.

Gjennomsnittslønnen til direktører med medlemskap i Forskerforbundet ansatt i privat sektor i 2001 var 423.000 kroner¹⁸. Gitt en årlig lønnsvekst på 4,5 % vil en ansatt på direktørnivå i 2004 tjene 482.000 kroner i året. Rundet opp til 500.000 kroner og tillagt 30 % til feriepenger og sosiale kostnader vil en direktør koste 650.000 kroner i året. En antar at en rektor vil koste det samme.

Det er vanskelig å si hvor de faglig tilsatte ved skolen skal ligge i lønn, men det kan være fruktbart å sammenligne disse med høgskolelektorer i det offentlige systemet, altså faglig ansatte med undervisningskompetanse uten doktorgrad. Disse ligger i 2003 ifølge jobbutlysninger¹⁹ på statlig lønnsramme 25 (280.400 - 451.300 kr/år). Det er ut fra dette rimelig å tenke seg en lønn på gjennomsnittlig 400.000 kroner i året for denne gruppen. Tillagt en sats på 30 % for feriepenger og sosiale kostnader vil en studieleder koste 520.000 kroner i året.

Antall ansatte kontra antall studenter

For at hvert av de tre faglige retningene skal ha en ansvarlig, vil skolen i første omgang trenge tre studieledere, en for ledelse, en for marketing og en for mediehåndverk.

Ifølge Norsk Samfunnsvitenskapelig Datatjeneste er det gjennomsnittlig 13 vitenskapelig ansatte per student ved norske offentlige høgskoler og universiteter. Ingen av disse kan

¹⁸ Forskerforbundets lønnsstatistikk for privat sektor 2001
<http://www.forskerforbundet.no/Articleframe.asp?ArticleID=2391>

¹⁹ Aetats jobbdatabase <http://www.aetat.no>

egentlig sammenlignes med XMP-utdannelsen, og en har heller ikke funnet tilsvarende tall for private høgskoler. I tillegg spriker tallene voldsomt, fra veterinærhøgskolens 2,97 studenter/ansatt til Høgskolen i Hedmarks 21,26 studenter/ansatt.

Også innad blant de statlige høgskolene spriker det voldsomt, fra Narviks 12,52 studenter/ansatt til nevnte Hedmark med over 21. Disse ulikhetene skyldes sannsynligvis at ulike studier krever ulikt antall vitenskapelig ansatte, og at hvert enkelt studium må finne sitt nivå. Skulle en likevel se på gjennomsnittet for de statlige høgskolene, ligger de på gjennomsnittlig om lag 17 studenter/ansatt. Etter skjønnsmessig vurdering kan en tenke seg at en XMP-utdanning legger seg på 15 studenter per faglig ansatt, hvilket skulle med rektor og tre faglig tilsatte skulle tilsi at skolen har plass til 60 studenter.

SWOT-analyse

En SWOT-analyse gjennomføres medd henblikk på strengths, weaknesses, opportunities og threats, derav navnet. På norsk: Styrker – Svakheter – Muligheter – Trusler.

SWOT-analyse for XMP-utdanningen:

Styrker: Utdanningen har interessenter og deltagere som er oppriktig interessert i at utdanningen skal komme i gang, samt at de har evne og vilje til å bruke penger på forarbeidet

Svakheter: Det er gjort lite forpliktende avtaler, og selve studentgrunnlaget/markedsgrunnlaget for studiet er lite dokumentert

Muligheter: Det er store sjanser for at XMP-utdanningen blir en populær og prestisjefyllt utdanning, som slik sett blir en drivkraft i arbeidet med Fredrikstad som medieby

Trusler: At de deltagende instansene ikke ser seg tjent med å være med videre i arbeidet, og at dette således stopper opp.

Vedlegg

1. Forskrift om kriterier for akkreditering av institusjoner og standarder og kriterier for akkreditering av studietilbud i norsk høgre utdanning (NOKUT)